

Kürt Ulusal Hareketi ve Geçmişle Yüzleşmenin Dayanılmaz Ağırlığı

2012-12-05 11:14:00

Devamı...

Cumhuriyet tarihinin bu en zor sorunu çözümlendiğinde Türkiye'nin iç barışından aldığı güçle bölgede lider bir ülke olarak hamle gücüne kavuşacağı kesindir. Ortadoğu'da liderlik dönemi Orta Asya'dan Balkanlar ve Kafkaslara kadar etkili olma anlamına gelecektir. Demokratik sistemin çözüm gücü, başta barış olmak üzere, birçok çelişki ve sorun olan bu bölgelere haklı bir müdahale ve desteğin verilmesi ve istenmesine de yol açacaktır. (Savunma)

PKK'nin asker sorun olmaktan çıkması, Kürt sorununun siyasçözümünün yolunu açacak ve beraberinde siyas sorun olmaktan çıkması anlamına da gelecektir. Devletin bütünlüğünü birliğini zorlamaktan, ona güç verme sürecine girilecektir. Devletle demokratik bütünleşme yolu açıldıkça devlete karşıt konum aşılabacaktır. (Esasa İlişkin Savunma)

Türkiye burada büyük tehlikelerden korunma kadar, tersine yani güç kaynağına dönüştürme şansına sahip olacaktır. İçte ve dışta PKK'nin asker savaş olanakları çözümle birlikte Türkiye'nin hizmetine girecektir... Kürtlerin Demokratik Cumhuriyet'le bütünleşmesi geliştikçe bu asker anlamda da karşı tehditten stratejik bir güç kaynağına dönüşecektir. Çözüm bu büyük fırsatı sunuyor. Geleceğe en büyük stratejik yatırım oluyor. (Esasa İlişkin Savunma)

70'lerde moda olan, ve uygulandığında sadece, ayrı devlet anlamında yorumlanan 'ulusların kaderlerini tayin hakkı' gerçekten, bu yorumuyla bir çıkmazdı. Kürdistan pratiğinde, sorunu yokuşa sürme yanı ağır basıyordu. Bunu, fiilen belirttiğim tarzda aşmaya çalıştım. Ancak, demokratik çözüm tarzının zenginliği karşısında, ayrı devlet, federasyon, otonomi ve benzeri yaklaşımların bile, geri ve bazen çözümsüzlüğe yol açtığını pratikte görünce demokratik sistem üzerinde yoğunlaşma, bana çok önemli geldi. (Savunma)

Görülüyor ki, PKK gerçekten büyük bir yol ayrımında ya klık çizgisinde daha

katılaşp, sertleşip, geniş iç ve dış olanaklara dayanarak yaşamını sürdürecekt, ya da, dünya ve Türkiye realitelerini doğru değerlendirip, silahlı mücadele aşamasını belli yasal güvenceler temelinde temel taktik olarak bırakıp, yine programına Türkiye bütünselliğini esas alıp genel bir demokrasi programıyla daha da ayrıntılı işlenmiş bir Kürt toplumunun, dönüşüm programını, siyasal-yasal eylem ve örgüt biçimini esas alan bir yapıya kendini dönüştürecektir. Tarih aşama kesinlikle budur. Bu dönüşüm, asla bir döneçlik ve tasfiyecilik olarak görölmek şurada kalsın, gerçek bir devrimci dönüşüm olarak algılanmalıdır. (Savunma)

Kürt sorununun çözümlmesinin ardından, Türkiye'nin bölgede lider bir ölk olarak hamle gücüne kavuşacağı ve Ortadoğı'da liderlik konumuna yökseleceğı, Orta Asya'dan Balkanlar ve Kafkaslara kadar etkili olma olanağına kavuşacağı, Devletin bütönlüğünü birliğini zorlamaktan, ona güç verme sürecine girileceğı ve PKK'nin asker savaş olanaklarının çözümlle birlikte Türkiye'nin hizmetine girece"ğı yollu görüşler, Öcalan'ın Demokratik Cumhuriyete ilişkin görüş ve önerilerinin gerçek özünü ortaya koymaktadır. Türk egemen sınıfının görece daha gerici ve daha saldırgan kesimlerinin yaklaşımlarını yansıtmakta olan bu görüşler, sözde Demokratik Cumhuriyet projesinin söylenenin tam tersine, birBARİŞ VE DEMOKRASİprojesi değıl, birSAVAŞ, YAYILMACILIK VE MİLİTARİZMprojesi, bir büyük Türkiye projesiolduğunu kanıtlamaktadır.

Aslında Öcalan'ınçok da yeni olmayan bu görüşleri onun, diğ er hususların yanı sıra, Kürt toplumunun en lnetli geleneğini, devrimci döneminde PKK'nın yürüttüğü şanlı gerilla savaşının ağır darbeler indirdiğı, ama henüz ortadan kaldıramadığı, yöneticilerinin bilinen anlayışları nedeniyle kaldırmasının olanaklı olmadığı milis ve korucu geleneğini yeniden canlandırmaya çalışması anlamına gelmekteydi. Öcalan geçmişten bu yana feodal ağalarının yönetiminde başka halklara ve ölkelere karşı Osmanlı-Türk gericilerinin ve militarizminin hesabına savaşmış, onların, özellikle Hristiyan halklara ve Alevlere karşı giriştikleri kıyımlara suçortaklığı etmek zorunda bırakılmış olan Kürt halkına deta, bu lnetli geleneğı sürdürmesini öğütlemekteydi. (8) Böylelikle o, farklı aşiret, yöre ve mezheplere mensup Kürt köylülerinin birbirlerinin kanını dökmelerinin anısıyla da lekelenmiş olan bir tarihi yeniden hortlatmaya ve Kürt halkının 1984-1999 yılları arasında PKK'nın önderliği altında yürüttüğü gerilla savaşı döneminde elde ettiğı kazanımları yoketmeye çalışmaktaydı. Herhlde hiçbir akıllı başında insan, Kürt halkının ve ulusal

hareketinin, Türk burjuva devletinin büyümesi, güçlenmesi ve bölgede önder ülke hline gelmesi gibi bir görevi olduğunu ileri süremez. PKK'nın Öcalan'ın bu öğütlerini yerine getirmesi, yani Türk gericiliğine "güç verme sürecine" girmesi ve onun "Orta Asya'dan Balkanlar ve Kafkaslara kadar etkili olma" çabasına destek vermesinin sonucu şu olacaktır: Hem Türkiye'de ve hem de bölgede Kürt halkıyla diğer halklar arasındaki çitlerin daha da yükselmesi ve güvensizliğin artması, Türk generallerinin ve burjuvazisinin vurucu gücü olarak sahneye itilen Kürt halkının son yıllarda edinmiş olduğu haklı saygınlığı yitirmesi ve Ortadoğu bölgesinde daha da fazla izole edilmesi ve bölge halkları içindeki potansiyel bağlaşıkları yitirmesi.

Öcalan'ın bu görüşlerini son yıllarda, özellikle de 15 Şubat 1999'da yakalanmasından sonra, tutsaklık koşullarında ve kendisini tutsak eden güçlerin zorlaması ve baskısı altında savunmaya başladığı ileri sürülebilir. Ancak bu, doğru değildir. Neden? Çünkü PKK'nın önderi bu ve benzer görüşleri çok öncesinden bu yana, yani düşmanın elinde tutsak olmadığı koşullarda da, hem de yıllardır savunagelmıştır. Ne yazık ki, kalıntılarının önemli bir bölümü PKK'ya yedeklenmiş olan ve giderek bir güçten düşme ve sadece özgüvenini değil, tarihsel belleğini de yitirme süreci yaşayan Türkiye devrimci hareketinin ana gövdesi bu konuda suskun kalmayı tercih etmiştir. Bir kendini tasfiye döneminden geçmekte olan Türkiye devrimci hareketinin, oldukça başarılı bir gerilla savaşı sürdüren, Kürt halkı arasında kitlesel bir destek edinmiş olan ve diğer bir dizi alanda ciddi kurumlar yaratmış olan PKK'nın böylesine geri ve gerici görüşler formüle etmesini görmezden gelmesi anlaşılabilir belki, ama asla kabul edilemez. Şimdi bu görüşlere göz atalım:

Öcalan 1991'de Doğu Perinçek'e verdiği mülkatta Türkler'in Anadolu'ya Kürtler'in desteğiyle girdiğini anlatırken şöyle diyordu:

"Türkler'in Kürt beyleri ile iş yapmaları, daha sonraki yayılışlarında ve iktidarlaşmalarında çok önemli bir rol oynayacaktır. Kürtlerle ilişkileri esas olarak ittifakçılık temelinde oldu." ("Eylemimiz gerçeğin ve demokrasinin sesidir.", Seçme Röportajlar, Cilt III, Weşanen Serxwebun, 1996, s. 42)

"Daha sonra 1500 yıllarında Yavuz Sultan Selim'in yaklaşımda şöyle: Kürtlerin, çoğunluğu İran etkisinde, biraz da baskısı altında 23 büyük beyliği vardır. Sultan Selim onlara bir mektup yolluyor ve bugün Kamuran İnan'ın denek tahtası olduğu gibi, İdris-i Bitlis'nin ihaneti kılavuzluğunda egemenliğini geliştiriyor." (aynı yerde, s. 43)

"Demek istediğim, Osmanlı Türklüğü ve Sultanlığının tehlikede olduğu öyle bir tarihkritik an ve bir ölüm-kalım savaşı dönemi var. Kuyucu Murat boşuna o kadar Alev'yi kuyulara doldurmaz. Günümüzün Sünn Kürtlüğü, Kamuran İnan vahşciliği de kaynağını buradan alır. Osmanlı'nın Alev düşmanlığı, Kürdistan'da buna dayanak aramaktadır... Dedğim gibi bu ittifak, Osmanlı'ya nefes aldirdi ve giderek bir cihan imparatorluğu olmasını sağladı.

"20. yüzyılın başlarında da yine bir kritik dönem var... Gelişen kapitalizm Anadolu'yu en ücra köşesine kadar işgal etmiştir. Türk sultanlarının yaptığı gibi Mustafa Kemal de yönünü Kürtler'e döner..." (aynı yerde, s. 44)

"Ankara'da meclis tartışmalarında var... Esas olarak tehlikede olan Türk ulusudur, kendi devletleri ve mülkiyetleridir... Kürdistan'a tekrar müracaat var. Türkler ittifaklarını ile oradan oluşturuyorlar. Tıpkı Bağdat'ın kapılarına dayanmak isteyen Sultan Selçuk, Anadolu içlerine girmek isteyen Sultan Alparslan gibi...

"Beşyüzyıllık aralıklarla gündeme gelen, Türkler açısından tehlikeli üç dönemden söz ettik. Üç süreçte de Kürtlere müracaat var. Kürtlerin ittifakı ile bağılılığıyla Kürt egemenlerinin eliyle de olsa, tehlikeden çıkma sözkonusu. Mustafa Kemal olayında da böyle oluyor..." (aynı yerde, s. 45)

Öcalan 4 Mayıs 1991'de Rafet Ballı'ya verdiği mülkatta Ballı'nın, "Ermeniler'e ve Araplar'a karşı çıkmak, Kürtlerin de çıkarınaydı galiba" sorusuna şöyle yanıt vermektedir:

"Kürt beylerinin, şeyhlerinin menfaati var tabi. O çok önemli. Ermeniler'in kendileri için de tehlikeli olduğu söylenir. Arap aşiretleri ayaklanırsa, Kürt aşiretleri tehlikeye girer denilir. Sultan Abdülhamit Araplar'ı da, Ermeniler'i de idare etmek ister. Balkanlar'da da benzer politikası vardır. Ama burada Kürtlere oldukça etkili bir yer verir. Ve Osmanlı'yı ayakta tutmada, özellikle doğunun dağılmasını önlemekte Kürt politikasının büyük rolü vardır. Bu sayede Ermeniler'i başarısızlığa uğratar, Araplar'ı kendisine bağlı tutar, Arnavutlar'ı bağlar. Yani Kürtler önemli bir güç kaynağıdır. Tıpkı Yavuz Sultan Selim'in İran Safev devleti karşısında Çaldıran'ı kazanmasında Kürtler'in olması gibi." ("PKK Kürdistan'ın Tarihinde Yepyeni Bir Olaydır", aynı yerde, s. 206)

"Yani entegrasyon yalnızşimdi vardır demiyorum. Tariholarak oluşmuştur bu. Kürtler aleyhine çok kötübir durum doğmuştur... Biz bunu düzeltmek istiyoruz. Kürtlüğün aleyhine giderek derinleşen bir uçurum açılmıştır. Bu uçurumu kapatmak istiyoruz. Yeni düzenlemeyle kastettiğimiz olay budur. Devrimle ne kadar olur, reformla ne kadar olur? İkisine de kapıyaçık bırakıyorum. Devrimci şiddetle ne kadar aşılır? Bu sadece bize bağlıdeğil. Bu, daha çok Türk rejiminin özelliklerine bağlıdır. Türk liderliğinin durumuna bağlıdır." (aynı yerde, s. 226)

Tam da burada bir parantez açarak şunu belirteyim: Kürt halkının saflarında modern ulusal bilincin hıçok zayıf olduğu koşullarda, II. Abdülhamit'in Panislamist politikasısayesinde, şeyhleri ve İslm'in etkisi altındaki Kürt aşiret reislerini ve onlarınüzerinden Kürt halkınıOsmanlı'ya yakınlaştırma çabaları II. Abdülhamit'in, Kürtler'i Ermeniler'e karşı kışkırtarak bu iki ulusal topluluk arasındaki sürtüşme ve güvensizlikleri arttırmasında önemli bir rol oynamıştır. Zaten Sultanın kendisi de Kürtler'e nasıl yaklaştığınıpek gizlemiyor ve bunu şu sözlerle dile getiriyordu:

Rusya ile harp vukuunda, disiplinli bir şekilde yetiştirilen bu Kürt alayları, bize çok büyük hizmetlerde bulunabilirler. Ayrıca orduda öğrenecekleri 'itaat' fikri, kendileri için de faydalı olacaktır. Kürt ağalarının bazılarının çocuklarını İstanbul'a getirip memuriyete yerleştirdiğim için tenkit edildiğimi biliyorum. Senelerdir Hristiyan Ermeniler nazır (bakan) mevkilerini işgal etmişlerdir. Bundan sonra da kendi dinimizden olan Kürtleri kendimize yaklaştırmakta ne gibi bir zarar olabilir?(Sultan Abdülhamid,Siyas Hatıralarım, İstanbul, Dergh Yayınları, 1999, s. 52) II. Abdülhamit döneminde güçlenen ve jenosid yıllarında doruk noktasına çıkan suçortaklığı etkisini, 1919-22 yılları arasındaki Türk "Kurtuluş Savaşı" sırasında da duyuracak ve Kürt halkının güç ve olanaklarının bir kez daha Türk generalleri, işbirlikçi burjuvaları ve toprak ağalarının yararına kullanılmasına yol açacaktı. Hamit Bozarslan, "Türkiye'de Kürt Milliyetçiliği: Zımnı Sözleşmeden Ayaklanmaya 1919-1925" başlıklı çalışmasında bu konuda şunları söylüyordu:

"Kürtlerin büyük çoğunluğu için 'Kürtlük', gerçekte, Müslüman ve Osmanlı aidiyetlerini göstermenin diğer bir yoluydu. Yüzyıllar boyunca, özellikle Osmanlıİmparatorluğu'nun son dönemlerinde, Kürt olmak, bir gayrimüslime, özellikle Ermeni'ye -daha sınırlı ölçüde Asur'ye- karşıt olarak, Müslüman

olmak anlamına geliyordu. Birinci Dünya Savaşı sonrası şartlarda bu özdeşleşme, sadece kısmen Anadolu'yu, Hristiyan işgalciler tarafından tehdit edilen ümmetin merkezi olarak 'algılamanın' sonucu olarak açıklanabilir. Bu, aynı zamanda, Kürtler'in Ermeniler'in kırımına yoğun bir şekilde katılmalarının doğrudan bir sonucu olarak da anlaşılmalıdır. Gerçekte, Kürt milliyetçiliğinin dinamiklerini gayet iyi bilen Doğu Cephesi kumandanı Kazım Karabekir, Kürtler'in Ermeni karşıtlığına dayalı korkularını, Kürt milliyetçi projelerini değersiz kılmak için kullandı. Anılarında Kürt-Türk ittifakının özel bir çaba sarfedilmeden, sadece 'Kürdistan'ın Ermenistan olma tehdidiyle karşı karşıya olduğu' hatırlatılarak kurulduğunu söyler. Kürt milliyetçileri Ermeniler'le bir arada yaşamaya kesinlikle karşıydılar (ve pek çoğu yıllar sonra da bu tavrı korudu). Bundan dolayı, Ermeniler'in Kürtler'le yakınlaşma girişimlerinin başarısız olması ve İslm'ın, belki de 'Hristiyan işgalciler'den çok, en yakındaki 'Hristiyan komşu'ya karşı savunulmasının etkili olması sürpriz olmadı...

"Bu dönemde aşiretlere ve tarikatlere göre, Kürtlüğüsavunmak, Kürt milliyetçiliğini değil, İslm'ı-yani Türk-Kürt Müslüman kardeşliğini- savunmak anlamına geliyordu." (Der. Erik Jan Zürcher,Türkiye'de Etnik Çatışma, İstanbul, İletişim Yayınları, 2005, s. 98-100)

Devam edelim. Öcalan 27 Eylül 1991'de,Milliyetgazetesinden Soner Ülker'e verdiği mülkatta ise şöyle diyordu:

"Bu anlamda Kürtler, Türklerin tarihinde çok belirgin bir rol oynarlar. Tabiror dönemlerde bu anlaşılır ve imdat istenilir diğer dönemlerde ise tersi yapılır, bastırılır ve eritilir. Bana göre, eğer bugünkü durumu, yani Kürtler'in konumunu doğru değerlendiremezlerse, kendileri için tarihve güncel olarak çok büyük bir hata yapmış olurlar...

"Biz şimdi Kürtlerin bu konumunu değiştirmek istiyoruz. Yani Kürtler'in, aleyhlerine olan bir statüiçinde Türkler'in egemenliğinde kalmalarını kabul etmiyoruz. PKK aslında bu statüyüdeğiştirmek isteyen bir harekettir. Değiştirmek isterken de ulusal bir düşmanlık yapmıyor, mevcut devlet politikasının yanlışlığınıdile getiriyor... Eğer bu politikada ısrar edilirse, bu Kürtler'i topyekn kaybetmek olur ki, bu da Türkler için tarihteki en büyük tehlike anlamına gelir." (aynı yerde, s. 376)

Öcalan, yukarda dile getirdiği ve deta sistemli bir biçimde savunduğu görüşleri 23 Haziran 2006 tarihli görüşme notlarında bir kez daha yineliyor ve "dördüncü Türk-Kürt bağlaşması"ni önerirken şunları söylüyordu:

"Tarihte üç kez Türklerle Kürtler stratejik ittifak yapmışlardır. Kurtuluş Savaşı'ndaki ittifakın sonucunda Kürt ve Türk halkının elde ettiği ortak başarısının yanısıra Yavuz döneminde ve 1071 tarihinde Alpaslan döneminde de stratejik ittifak yapılmıştır. 1071'de Alpaslan Roma İmparatoru Romen Diyojen'e karşı Kürtlerle ittifakı yaparak Anadolu'ya girmiştir. Alpaslan Silvan taraflarına gelerek, Mervani Kürt kalıntıları ve geri kalan Kürtlerle işbirliği yapmıştır. Bunun neticesinde Kürtler 10 bin asker ile destek vererek Alpaslan'ın savaşı kazanmasını sağlamıştır. Aynı şekilde Yavuz döneminde de benzer şekilde Yavuz, Kürt ittifakını sağladıktan sonra Ortadoğu'ya girebilmiştir. Bugünkü Türkiye-İran sınırı o dönemde şekillenmiştir. Yavuz ittifakı sağladıktan sonra Çaldıran, Mercidabık, Ridaniye savaşlarını kazanarak Suriye, Arabistan, Mısır yani Ortadoğu'ya egemen olabilmıştır. Yavuz o dönemde, Kürt beylerinin kendi aralarında bir lider seçmesini istemiştir. Ancak Kürt beyleri arasında çelişkiler, rahatsızlıklar var. Yavuz akıllı adamdır. Kürt beylerine mühürlü boş sayfalar göndererek kendi isteklerini tek tek yazmalarını istemiştir...

"Bu durumdan ancak Kürt-Türk kardeşliği temelinde bütün Ortadoğu'da 'Demokratik Fetih' yapılarak kurtulunabilir. Bu anlamda Erdoğan'ın İspanya Başbakan'ı ile yürütmek istediği Medeniyetler İttifak'ı devam ettirilebilir ve bununla da sınırlı kalmamalıdır. Israrla vurguladığım gibi Türk-Kürt ittifakı da sağlanıp Ortadoğu'ya demokrasi kültürü yerleştirilmelidir. Yavuz döneminde yapılan ittifak ile Ortadoğu feodal bir şekilde fethedilmişti. Yapılacak yeni ve demokratik bir ittifak ile Türkiye demokratikleşebilir ve bu demokrasi kültürü bütün Ortadoğu'ya taşınabilir." ("Öcalan'dan 4. İttifak Önerisi")

Bu görüşleri bu yazı boyunca yeteri ölçüde eleştirmiş bulunuyorum. Dolayısıyla burada, Öcalan'ın Türk gericilerinin, yayılmacı ve yeni-Osmanlıcı hayal ve ihtiraslarını "Ortadoğu'da 'Demokratik Fetih' yapma" olarak niteleyerek güzelleştirmesine dikkat çekmekle yetiniyorum. Bu bölümü, Öcalan'ın sık sık dile getirdiği Yavuz Sultan Selim ile işbirlikçi İdris-i Bitlis'nin önderlik ettiği Kürt beyleri arasındaki ilişkiye değinmek suretiyle bitireceğim.

1512-1520 yılları arasında tahtta kalan Yavuz Sultan Selim'in, padişah olduğunda 2,375,000 kilometrekare olan Osmanlı topraklarını 6,557,000 kilometrekareye çıkardığı biliniyor. Selim, İran'da ve Doğu Anadolu'da egemen olan ve başında Şah İsmail'in bulunduğu ve Osmanlı'ya göre daha eşitlikçi bir nitelik taşıyan Safev devletine karşı savaşırken bu devlete eğilim duyan yoksul Anadolu halkının bir dizi ayaklanmasını kanlı bir biçimde bastırmış, Mısır'da hüküm süren Memluk devletini yendikten sonra Hilafet makamını ele geçirmiş ve Anadolu'nun Sünnleşmesini hızlandırmıştı. Doğu Anadolu'daki Kürt aşiret reislerinin İdris-i Bitlis aracılığıyla Osmanlı devletiyle anlaşmasını, bu devletin topraklarını genişleterek "bir cihan imparatorluğu olmasını" (A. Öcalan) sağlamalarını ve onbinlerce yoksul Anadolu köylüsünü öldüren bir padişaha hizmet etmelerini bir övünç vesilesi yapmak, hele bu pratiğin BUGÜN DE örnek alınmasını istemek, her türden devrim ve devrimcilik savını yellere savurmak, siyasal gericiliğin kampına geçmek ve 21. yüzyılın İdris-i Bitlis'si rolüne soyunmak demektir. Hasan Yıldız bu kişinin rolü hakkında şu bilgileri aktarıyordu:

"1514 yılında İran şahını Çaldıran'da yenen Osmanlı imparatoru Yavuz Sultan Selim yine o yıl Kürt beylikleriyle bir anlaşma imzaladı. Anlaşmaya göre Osmanlı yönetimine bağlı olarak Kürt beyliklerinin özerklikleri korunacak ve bu beyliklerde yönetim (imparatorluğun işgal ettiği diğer topraklardan farklı olarak) babadan oğula geçecekti. Ancak tüm bunlara karşın Kürt beylikleri padişah ordusuna gerektiğinde asker göndermekle yükümlü tutuluyordu.

"İmzalanan anlaşma metni madde olarak şunları içeriyordu:

1. Osmanlı yönetimine bağlı olarak Kürt emirliklerinin özerkliğini korumak.
2. Kürt emirliklerinde de yönetim babadan oğula geçerek sürecek, eskiden beri yürümekte olan yönetim yürürlükte kalacak ve bu konuda ferman padişahdan çıkacak.
3. Kürtler Türkler'e bütün savaşlarda yardım edecekler.
4. Türkler Kürtler'i bütün dış saldırılardan koruyacaklar.
5. Kürtler devlete verilmesi gereken her türlü vergiyi ödeyecekler." (Aşiretten Ulusallığa Doğru Kürtler, Stockholm, Heviya Gel Yayınları, 1989, s. 33)

Ama bu Kürt-Türk bağlaşması sadece kendi topraklarını Anadolu içlerine doğru genişletmek isteyen Safev devletine ve onun başında bulunan Şah İsmail'e değil, aynı zamanda Anadolu'nun Alev ve Türkmen halkına karşı bir bağlaşmaydı. Gerçekten de Yavuz Sultan Selim'in babası II. Bayezid'in, Selim'in kendisinin ve oğlu Kanun Sultan Süleyman'ın hükümdarlıkları döneminde Osmanlı devleti kuvvetlerine ağır kayıplar verdiren, ancak sonunda büyük zorluklarla da olsa yenilgiye uğratılan bir dizi halk ayaklanması gerçekleşmişti. 14. ve 15. yüzyılda yeni ticaret yollarının bulunması, Amerika'nın keşfi, Rönesans'ın etkisiyle Avrupa'nın canlanması Osmanlı topraklarından geçen baharat ve ipek yollarının eski işlevini yitirmesine ve dolayısıyla Osmanlı devletinin bu ticaretten elde ettiği gelirin azalmasına yol açmıştı. Bununla eşzamanlı olarak nüfusun artması ve vergilerin yükseltilmesi vergilerini ödeyemeyen köylüler ve küçük tımar sahipleriyle Saray arasındaki çelişmelerin keskinleşmesine, tımar sisteminin çözülmeye başlamasına ve ortaya geniş bir yoksul, hatt toprağından kopmuş -ve "çiftbozanlar" olarak anılan- köylü kitlesinin çıkmasına yol açmıştı. Bunlara, yoksul göçebe Türkmen yığınlarının katılmasıyla patlayıcı bir bileşim oluşacaktı. İmparatorluğu 16. yüzyılın ilk yarısında sarsan ayaklanmaların madd temeli işte buydu. Bu ayaklanmalar arasında 1511'de Antalya ve Burdur yöresinde patlak veren Şahkulu ayaklanmasını, 1512'de Çorum, Amasya, Yozgat ve Tokat yöresinde patlak veren Nur Ali Halife ayaklanmasını, 1518'de Tokat yöresinde patlak veren Şeyh Cell ayaklanmasını, 1525'de Yozgat, Tokat, Amasya ve Sivas yöresinde patlak veren Baba Zünnun ayaklanmasını, 1526'da Maraş yöresinde patlak veren Kalender Çelebi ayaklanmasını sayabiliriz. Resm tarih kitaplarında adları bile anılmayan bu ayaklanmalar bir dizi objektif ve subjektif faktöre bağlı olarak yenilgiye uğradılar ama bu ayaklanmaların ve 17. yüzyılda onları izleyen -ve halkçı niteliği daha/ çok daha zayıf olan- Cell isyanlarının darbeleri, dönemin süper devleti sayılabilecek Osmanlı İmparatorluğu'nun gerileme sürecine girmesine önemli bir katkı yaptı.

Ya Kürt Aydınları....

Geçerken, sözünü ettiğim kirli gelenekle yüzleşme ve hesaplaşma konusundaki isteksizliğin, sadece başını PKK'nın çektiği Kürt ulusal hareketine özgü bir kusur olmadığını, tam tersine bunun -bazı istisnalar bir yana bırakılmak kaydıyla- neredeyse tüm Kürt örgüt, çevre ve siyasal figürleri tarafından paylaşıldığını belirtmek isterim. Kürdistan'ın tarihini inceleyen yapıtların çoğunda açık ya da üstüörtülü bir Hristiyan-karşıtı havanın egemen

olması, bu yapıtların 19. yüzyılın ikinci yarısında da yaşanan acı olayları subjektif bir biçimde resmetmesi, 1915-20 dönemini detaylı bir boş sayfa biçiminde sunması, bu yapıtların yazarlarının ise tüm bu döneme ilişkin bir bellek tutulmasıyla yaşamaya da işlenen suçları hafifletmeye/ mazur göstermeye çalışması vb. bunu doğrular. Burada bir kaç örnek üzerinde duracağım.

Asla Nuri Dersim gibilerinin kaba ve rezil Türk şovenizmine düşmemekle birlikte Wadie Jwaideh gibi ciddi ve objektif bir araştırmacı bile, Kürt Milliyetçiliğinin Tarihi adlı değerli yapıtında bu türden hatalar işlemektedir. Jwaideh, bazı Kürt aşiretlerinin 19. yüzyılın ikinci yarısında Nasturlere karşı gerçekleştirdiği vahşete değinmektedir (9) ancak o, gene bir kısım Kürt aşiretlerinin ve Hamidiye Alaylarının Osmanlı'nın kışkırtmasıyla Ermeni halkına karşı işlediği suçlara değinmemeyi yeğlemekte, kitabının "Kürtler ve Birinci Dünya Savaşı" başlıklı yedinci bölümünde ise Ermeni jenosidini ve dolayısıyla devletle işbirliği içinde bulunan Kürt aşiretlerinin bu jenoside oynadığı rolü görmezden gelmektedir. (10) Ermeni ve Süryani halklarına karşı girişilen kıyımların yaşandığı bu dönemi incelerken dikkatini Kürt halkının savaş sırasında verdikleri kayıplar, Rus ve Osmanlı orduları arasında meydana gelen çatışmaların Kürt halkının saflarında yol açtığı yıkım, hattı 1917'de Rusya'da meydana gelen devrimden sonra, Rus ordusunun denetiminden çıkan silahlı Ermeni gruplarının Erzurum-Erzincan bölgesinde çok sayıda Kürd'ü öldürmesi (11) ve Kürt milliyetçilerinin savaş sırasındaki etkinlikleri vb. üzerinde yoğunlaştırmakta, ancak Kürt tarihi açısından da son derece büyük bir önem taşıyan asıl olaydan -Ermeni ve Süryani kıyımı- söz etmemektedir. Bunun biricik istisnası, yazarın "Kürt Milliyetçilerinin Savaş Sırasındaki Faaliyetleri" başlıklı alt bölümde yer alan şu tümcedir:

"Kürtlerin Ermenilerin trajik sonlarında oynadıkları rol, şimdi savaşın olası tehlikelerini göğüsleyebilmek için Türklere yakın durmalarını gerektiriyordu." (Kürt Milliyetçiliğinin Tarihi, İstanbul, İletişim Yayınları, 1999, s. 247)

İkinci örnek ise, Tor/ Mehmet Kemal Işık'ın, birinci basısı 2005'de yapılan Aşiretten Millet Olma Yapılanmasında Kürtler adlı kitabı. Yazar, Hamidiye Alaylarını ele aldığı bir kaç sayfada bu oluşumun, Ermeni halkına ve onun ulusal uyanışına karşı niteliğinden asla söz etmiyor ve bu Alayların aslında Osmanlı'nın Kürtler üzerindeki denetimini pekiştirmesi için

kurulduğunu şöyle temellendirmeye çalışıyordu:

"Bununla beraber devletin Kürt aşiretleri üstündeki denetim gücü azaldı. Devlet yönetimi bundandır ki, Kürt aşiretler, dolayısıyla Kürtler üstündeki denetimi sağlamak için toplumda belli saygınlığı olan Kürt ailelerinden seçkin kişileri makama çağırarak, iltifatlarla onlara paşalık ünvanı verdi. Hamidiye paşaları olarak tanınan bu kişilerle emirliklerden boşalan yerler doldurulmaya çalışıldı." (Aşiretten Millet Olma Yapılanmasında Kürtler, İstanbul, Doz Yayınları, 2005, s. 131-32) Bu saptama doğru değil. Hamidiye Alaylarının Osmanlı'nın, Kürtler üzerindeki denetimini güçlendirmek ve Çarlık Rusyası'yla yapılan savaşlarda para-militer güç olarak hizmet vermek gibi işlevleri de olmakla birlikte, onların asıl kuruluş amacının Ermeni halkını terörize etmek olduğu biliniyor. Öte yandan Tor, II. Abdülhamit kliğinin Hamidiye Alaylarının da aktif katılımıyla 1894-96 yıllarında gerçekleştirdiği kıyımlara tek sözcükle olsun değinmiyor. Oysa, Kemal Mazhar Ahmed adlı bir başka Kürt araştırmacı bu konuda şu bilgileri veriyordu:

"Çok geçmeden Sultan Abdülhamid Ermeni kırımını başlattı. İlk hunharca katliam Ağustos 1894'de Sason yöresinde başladı. Asker, jandarma ve bir grup çete aniden harekete geçerek büyük-küçük, kadın-erkek demeden öldürmeye başladılar. Kısa sürede 40 köy yerle bir edildi, yaklaşık 10,000 kişi öldürüldü. Bundan bir yıl sonra bir yenisi daha yapıldı, ancak bu kez genel bir kırımdı. Eylül 1895'de, Sultan'ın adamları İstanbul'da Ermeniler'i katlettiler ve sağ kalanları da zindanlara doldurdular. Bu kez katliam batı Ermenistan kentlerine, Ermeniler'in de yaşamakta oldukları Erzurum, Maraş, Diyarbakır, Van vb. kentlere sıçratıldı. Konunun sınırlarını kavramak ve bu yüzkarası vahşeti gözler önüne sermek için bazı örnekler vermekte yarar görmekteyiz.

"İstanbul merkezinde sadece iki günlük bir sürede 5,500'e yakın Ermeni öldürüldü. Diğer bir kısım 'gvurlar' da bu bahaneyle ortadan kaldırıldılar. Fransa'nın 'Sarı Kitab'ında bahsedildiği gibi, Diyarbakır'da katliam üç gün sürdü (1 Kasım 1895'den itibaren). Burada 'selvat getir!' denilerek üç günde öldürülenlerin sayısı 3,000 kadardı ve 119 Ermeni köyü yakıldı. Yalnız kent merkezinde iğfal edilen kız sayısı 50'yi buldu, dışında ise bu sayı fazlasıyla aşıldı. Saldırganlar bu üç günden birisini Ermeni dükkan ve pazarlarını yağmaya ayırdılar. Canlarının istediği biçimde insan kestiler ve talan yaptılar. 'Sarı Kitab'ta, Ermeniler'in bu olaydaki maddi kayıpları iki milyon lira olarak hesaplanmıştır. Söz konusu kaynakta, Sivas katliamına da yer veriliyor. Bu kentte 12 Kasım'da öldürülen insan sayısı 1,000'e ulaşmış, 200-300 kadarı

damlardan atılarak öldürülmüştür. Olayı gören birinden aktarıldığına göre çoğu taş, sopa, demir, hançer vb. araçlarla katledilmiştir. Öyle anlaşıyor ki katiller mermilerine kıymamışlar. Bu tür öldürme, yakma-yıkma vahşeti diğer yerlerde de uygulanmıştır. Ve bu gibi uygulamalar ertesi yıl da sürdürüldü. Rusya'nın İstanbul Sefiri, hükümetinin verdiği görev üzerine hazırladığı raporda, öldürülen çocuk sayısının 50,000'e ulaştığını belirtiyor." (Birinci Dünya Savaşı Yıllarında Kürdistan, Ankara, Berhem Yayınevi, 1992, s. 58-59)

Tor, 1915-16 yılları için de benzer bir sessizlik ve görmezden gelme tutumu sergilemektedir. Yazar kitabının, bu konuya sözümona değindiği "Ulus Devlet Yapılanması" başlıklı VI. Bölümünde 1914'ün hemen öncesi için herhangi bir başka açıklamaya gerek duymaksızın, "Kürtler'i Ermeniler'e karşı kullanma plnları giderek şekillenmekteydi" (aynı yerde, s. 180) demekle yetindikten sonra bir sonraki sayfada, "Bu arada Kürdistan'da ve Ermenistan'da huzursuzluklar artıyor, bakanlar kurulu sürekli olarak yatıştırıcı tavır alıyordu" (aynı yerde, s. 181) demektedir. Yazar, bu ne idüğü belirsiz ve gerçeklerle taban tabana karşıt tümcenin ardından şu yavan ve yanıltıcı saptamayı yapıyordu:

"İran sınırına yakın yerlerde Kürt ve Ermeni sürtüşmelerinde İttihat ve Terakki yöneticilerinin bir ölçüde Kürtler'den yana tavır aldıklarını görmekteyiz." (aynı yerde, s. 181) Tor daha sonraki sayfalarda şu sözlerle, Kürtler'le Ermeniler'i, ikisi de tehcir ve kıyım hedef olan topluluklar olarak göstermeye ve her ikisinin konumunu eşitlemeye girişiyordu:

"İttihat ve Terakki hükümetleri I. Dünya Savaşı yıllarında, bir taşla birkaç kuşvurmak istedi. Almanlar'ın savaşı kazanacağından emin bir şekilde, 'savaşkazanmış devlet' üstünlüğüyle eskiden kaybettiklerini geri almayı, Kürt ve Ermeniler'i sürgün, asimile ve yok ederek yalnız Türkler'den oluşan bir Anadolu'ya sahip olup Turan'a doğru yayılmayı plnlamaktaydılar." (aynı yerde, s. 189) Tor burada, esas itibarıyla Osmanlı-Türk gericiliğinin maşası ve vurucu gücü rolünü oynamış ve dolayısıyla saldırgan konumunda olmuş olan bir kısım Kürt beyleri ve şeyhleriyle, esas itibarıyla kurban konumunda olmuş olan Ermeniler'i (ve Süryaniler'i, Pontus Rumları'nı) aynı kategoriye koymakta ve bu arada İttihat ve Terakki çetesinin Ermeniler'in yanısıra "Kürtler'i de "sürgün, asimile ve yok" etmeyi plnladığını ileri sürebilmektedir.

Ne yazık ki, değerli araştırmacı İsmail Beşikçi de kısmen buna benzer bir hatalı yaklaşım sergilemektedir. O, "Süryaniler ve Yakındoğu" başlıklı yazısında, önce şu doğru saptamaları yapıyordu:

"Bugün, Türkiye'de, büyük burjuvazinin zenginliğinin kaynağı Ermeni mallarıdır, Rum mallarıdır. Kürd bölgelerinde, Kürd ağalarının, aşiret reislerinin, Kürd şeyhlerinin zenginliğinin kaynağı Ermeni mallarıdır, Süryani mallarıdır."

"Karadeniz havalisindeki Rumlar-Pontuslar, Kapadokya'daki, Egedeki, Kilikya'daki Rumlar, Ege adalarına, Yunanistan'a sürgün edilecek. Ermeni nüfus tehcir adıyla uygulanan politikalarla tamamen çürütülecek, yok edilecek. Hristiyan Süryanilere, Ezid Kürdlere de aynı tehcir politikası uygulanacak. Kürdler Müslüman oldukları için Türklüğe asimile edilecek. Lazlara, Çerkeslere de aynı asimilasyon politikası uygulanacak. Kızılbaşlar (Alevler) Müslümanlığa asimile edilecek."

"Kürdler ve Kızılbaşlar (Alevler) konusunda temel politika asimilasyondur. Kürdlerin Türklüğe asimilasyonu, Alevlerin, Ezid Kürdlerin Müslümanlığa asimilasyonu İttihat ve Terakki ile başlayan bir süreçti. Cumhuriyetle birlikte çok daha sistematik bir şekilde uygulamaya konan politikalar oldular. Lazlar, Çerkesler, Ezid Kürdler için de asimilasyon geçerli bir politika oldu." Ancak o bütün bunların ardından, "Kürtler'in de soykırıma uğradığını" ileri sürüyordu:

"Yakındoğu'nun imhası sürecinde Kürdler de soykırıma uğramıştır. Ve bu süreç günümüzde zamana ve mekna yayılmış olarak devam etmektedir. Yalnız, Kürdlerin durumunu iki aşamada ele almak gerekmektedir. Kürdlerin bir kısmı, 1915'de, Ermeni-Süryani soykırımında İttihatçılara tetikçilik yapmışlardır. Şu veya bu şekilde soykırıma katılmışlardır. Soykırımı plnlayan, yaşama geçiren şüphesiz İttihatçılardır. Ama Kürdlerin tetikçiliği de dikkatlerden uzak değildir. Bundan dolayı, madd ve manev olarak ödüllendirilmişlerdir."

Evet, kabaca 19. yüzyılın ortalarından bu yana Kürtler, sadece Osmanlı'yla işbirliği yapmakla kalmamış, bir çok kez ona karşı isyan da etmişlerdir. İttihat ve Terakki dönemindeki bazı küçük hareketleri saymazsak Kürtler, ulusal bilincin gelişmesine paralel olarak 20. yüzyılda da bir dizi isyana girişmişlerdir.

Bunlar özellikle Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan sonra gerçekleşmiş ve Kemalist rejim bu daha ciddi ve kitlesel isyanlara sadece zorla asimilasyonla değil, yasaklar, sürgünler ve korkunç kıyımlarla yanıt vermiştir. Ama, Beşikçi'nin burada sunduğu kendi sözlerinden de anlaşılabilir gibi, gerek Osmanlı'nın, gerekse İttihat ve Terakki çetesinin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Kürtler'e yaklaşımı, Ermeniler'e (ve Süryaniler'e ve Pontus Rumları'na) yaklaşımından NİTELİK OLARAK farklıdır. Osmanlı ve Türk gericilerinin küçümsenmeyecek bir bölümü Ermeniler'e ve Süryaniler'e yapılan zulüm ve kıyımlara katılmış ve bunun sonucunda zenginleşmiş olan Kürt bey, şeyh ve ağalarına ve onların ardından sürüklenen bilinçsiz Kürt emekçilerine karşı uygulamış olduğu zor, genel olarak daha sınırlı ve kontrollü bir düzeyde kalmış, onlara karşı güdülen "temel politika" gene Beşikçi'nin anlatımıyla "asimilasyon" olmuştur.

Devam edelim. Kürt beylerinin ve onların etkisi altındaki Kürt halkının bir bölümünün Ermeni (ve Süryani) jenosidinde yer aldığını ve Ermeniler'e (ve Süryaniler'e) ait zenginliklerin yağmalanmasından pay aldığını dile getirmekten özenle kaçınan Tor ardından şunları söylemekle yetiniyor:

"Ermeniler'in sürgün ve kırımından sonra Kürt feodalleri zenginleşti, fakir Kürt köylüsü ile aralarında büyük uçurumlar oluştu. Fakat buna karşı, onlar bile savaş yıllarının yıkımı içinde önemli zararlara uğradılar...

"İttihat ve Terakkiciler, I. Dünya Savaşı boyunca yenilginin nedenlerini sürekli olarak Türk-olmayan halklarda aradılar ve gözü kara bir biçimde kırımlara varan uygulamalara giriştiler." (aynı yerde, s. 190) Tor burada da "Türk-olmayan halklar"ın hedef alındığını ileri sürmek suretiyle Hristiyan halkları (Ermeniler'i, Süryaniler'i, Pontus Rumları'nı) Kürtler'le ve diğer Türk-olmayan Müslüman halklarla aynı sepete koyuyor ve her iki kategorideki halkların ya da birinci kategoridekilerle Kürtler'in aynı ya da benzer düzeyde haksızlığa ve zulme uğradığını ileri sürüyor o böylelikle tarihsel olguları çarpıtıyor ve jenosidin esas hedefinin Hristiyan halklar olduğu gerçeğini gözlerden gizlemeye çalışıyor.

Bu kervana Abdullah Öcalan'ın da katılmaması olanaksızdı. Nitekim o, 4 Şubat 2011 tarihli açıklamasında, ASIL SOYKIRIMIN Kürtler'e uygulandığını sürebiliyordu:

"15 Şubat 1925 tarihi Cumhuriyet Türkiye'sinde Kürtlerin soykırım tarihinin başlangıcıdır. 1925'ten günümüze kadar tam 85 yıl geçmiş ve bu soykırım değişik biçimlerde de olsa hlen devam ediyor. Yani 85 yıllık soykırım tarihi var. Kürtlerden önce Ermeni soykırımı var ama Ermeni soykırımından çok daha ağır Kürtlere uygulandı, uygulanıyor. Buna rağmen Kürtler hı ayakta, Kürtleri bitiremediler, varlıklarını sürdürüyorlar. Günümüzde de bu soykırım uygulamaları çeşitli biçimlerde devam ediyor. Kürt soykırımı sadece fizik değildir, kültürel, ekonomiktir, siyasdır, dindir vs. her türlü uygulanıyor. ("Diyarbakır Mısır'a Dönerse Barış Gelir", 4 Şubat 2011)

Bitirirken

Bu çalışmayı bitirirken Öcalan ve diğer PKK yöneticilerinin yaklaşımının özünü şöyle dile getirebileceğimi düşünüyorum: Onlar, bir yandan Türk işbirlikçi burjuvazisine ve onun devletine karşı bir dizi alanda savaşım verirken, bir yandan da onları Türk-Kürt birliğinin ne derece "iyi" ve "yararlı" olduğuna ve olacağına ikna etmek için deta sistemli bir çaba harcamaktadırlar. Öcalan'ın, 1991 gibi görece erken bir tarihte Rafet Ballı'ya verdiği mülkatta, "Bu uçurumu kapatmak istiyoruz. Yeni düzenlemeyle kastettiğimiz olay budur. Devrimle ne kadar olur, reformla ne kadar olur? İkisine de kapıyı açık bırakıyorum" sözleri aslında, PKK'nın stratejik yaklaşımını çok iyi özetlemektedir. Öcalan benzer açıklamaları bir çok kez yapmıştı. Örneğin o, PKK Genel Sekreteri sıfatıyla 6 Aralık 1994'de Budapeşte'de toplanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nda bir araya gelen emperyalist ve gerici burjuva devlet yöneticilerine yönelik olarak Özgür Ülke'ye telefonla ilettiği açıklamasında şunları söylemişti:

Bizim Türkiye'den istediğimiz bir siyas diyaloga imkn hazırlamasıdır. Bizim, söyledikleri gibi Türkiye'yi bölüp parçalamak gibi bir niyetimiz yok. Şunu da çok açıkça söyledik: Bu koşullarda alın götürün Kürdistan'ı deseler biz kabul edemeyiz. Çünkü bizim, Türkiye ile birlikteliğe ihtiyacımız vardır. Mevcut ekonomik, sosyal ve siyasal nedenler, uzun bir süre birlikte yol almamız gerektiğini, halklar arası ilişkilerin demokratik temelde düzenlenmesinin her iki halkın çıkarlarına çok uygun olduğunu açıkça ortaya koyuyor.... Zannediyorlar ki salt bir ayrılıkçı hareket var. Tam tersine Türkiye'yi güçlendirme, demokrasiyi güçlendirme ve özellikle halkı güçlendirme hareketi sözkonusudur. Ortada eğer zarar görecekt bir şey varsa bu Türkiye'nin birliği ya da bütünlüğü değildir... Bizim amacımız, zorla da dayatsalar ayrılığı geliştirmek değil, tam tersinedir. (Özgür Ülke, 6 Aralık 1994) Öcalan ve PKK açısından bu savaşım deta, "tarihsel bir anomali"yi, "tarihsel bir çarpıklığı" düzeltme ve bu ilişkileri "normal" ya da "olması gereken" hline getirme, yani gerici bir Türk-Kürt bağlaşması rotasına oturtma çabası gibidir. Demek oluyor ki, programı ve siyasal hedefleri gözönüne alındığında PKK aslında hiç de radikal bir örgüt DEĞİLDİR. PKK'nın yıllardır başvurduğu ya da başvurmak zorunda kaldığı savaşım aracının, yani gerilla savaşının biçimsel radikalizmi, aslında bu örgütün ve onun önderliğinin özsel reformizmini ve uzlaşmacılığını, hatt teslimiyetçiliğini gözlerden saklamaya hizmet etmiştir ve etmeye de devam etmektedir. Kuşkusuz böylesi bir yanılsamanın oluşumunda PKK yöneticilerinin -dozu giderek belirgin bir biçimde azalmakla birlikte- kullandıkları dil ve üslubun radikalizminin yanı sıra siyasal miyopluk ve kabızlıkla sakatlanmış olan Türk gericilerinin azgın şovenizmi ve bu örgütü, onun önderini hedef alan aptalca ve fanatik kara propaganda çabaları ve diğer Kürt örgütlerini yasaklama, kuşatma ve bastırma girişimleri de belli bir rol oynamıştır ve oynamaktadır.

Sözlerime 20 Eylül 2009 tarih ve "Türkiye'de Ermeni Devrimci Olmak" başlıklı yazımda yer alan bir pasajı aktararak son vereceğim:

Kürt feodallerinin ve halkının önemli bir bölümünün II. Abdülhamit döneminde başlanan ve İttihat ve Terakki döneminde tamamlanan, Anadolu'nun zor ve terör yoluyla Ermeni halkından 'arındırılması' ve Türkleştirilmesi politikasına aktif olarak destek vermiş olduğu yadsınamaz bir olgudur. Kürt ulusal hareketi, Kürt halkının suçortağı edildiği bu kanlı uygulamanın dürüst ve içtenlikli bir muhasebesini yapmadığı ve böylelikle

kendisini Türk gericiliğine bağlamaya devam eden o lnetli göbek bağıını kesip
atmadığı sürece asla gerçek ve tutarlı bir ulusal kurtuluş hareketi
olamayacaktır.

Devamı için tıklayın